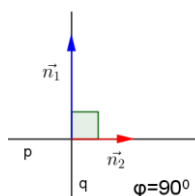
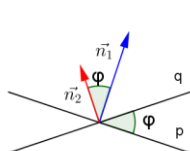
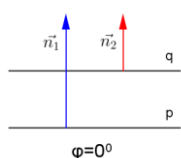

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

ODCHYLKA DVOU PŘÍMEK

ODCHYLKA φ DVOU PŘÍMEK p, q je velikost úhlu, který vymezují přímky p, q (případně přímky s nimi rovnoběžné). Pro velikost odchyly dvou přímek platí $0^\circ \leq \varphi \leq 90^\circ$.

ODCHYLKU φ DVOU PŘÍMEK p, q s normálovými resp. směrovými vektory $\vec{u} = (u_1; u_2)$, $\vec{v} = (v_1; v_2)$ vypočítáme podle vzorce

$$\cos \varphi = \frac{|u_1 \cdot v_1 + u_2 \cdot v_2|}{\sqrt{u_1^2 + u_2^2} \cdot \sqrt{v_1^2 + v_2^2}}$$

Zkráceně $\cos \varphi = \frac{|\vec{u} \cdot \vec{v}|}{|\vec{u}| \cdot |\vec{v}|}$,

kde $\vec{u} \cdot \vec{v} = u_1 \cdot v_1 + u_2 \cdot v_2$

$$|\vec{u}| = \sqrt{u_1^2 + u_2^2} \text{ velikost vektoru } \vec{u}$$

$$|\vec{v}| = \sqrt{v_1^2 + v_2^2} \text{ velikost vektoru } \vec{v}$$

ODVOZENÍ

Odchylka dvou přímek je odvozená ze vzorce pro odchylku normálových, resp. směrových vektorů přímek.

**Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí
prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým
zaměřením**

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

PŘÍKLAD 1

Určete odchylku φ přímek $p: x - 3y + 4 = 0$, $q: x + 2y - 6 = 0$.

ŘEŠENÍ A:

Z obecných rovnic určíme normálové vektory přímek.

$$\vec{n}_1 = (1; -3) \quad \vec{n}_2 = (1; 2)$$

$$\text{Dosadíme do vzorce } \cos \varphi = \frac{|u_1 \cdot v_1 + u_2 \cdot v_2|}{\sqrt{u_1^2 + u_2^2} \cdot \sqrt{v_1^2 + v_2^2}}$$

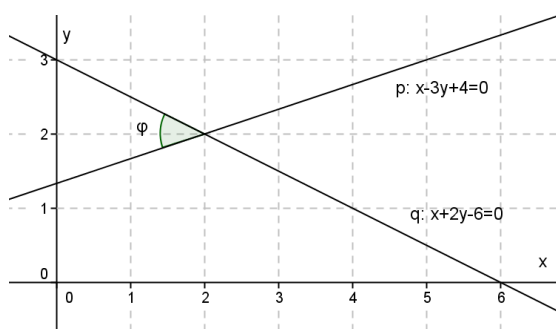
$$\cos \varphi = \frac{|1 \cdot 1 + (-3) \cdot 2|}{\sqrt{1^2 + (-3)^2} \cdot \sqrt{1^2 + 2^2}}$$

$$\cos \varphi = \frac{|-5|}{\sqrt{10} \cdot \sqrt{5}} = \frac{5}{5\sqrt{2}} = \frac{1}{\sqrt{2}} = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

$$\cos \varphi = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

$$\underline{\varphi = 45^\circ}$$

ODCHYLKA PŘÍMEK: $\varphi = 45^\circ$

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01.0021“

ŘEŠENÍ B:

Z obecných rovnic určíme normálové vektory přímek.

$$\vec{n}_1 = (1; -3) \quad \vec{n}_2 = (1; 2)$$

Vypočítáme skalární součin a velikosti normálových vektorů.

$$\vec{n}_1 \cdot \vec{n}_2 = 1 \cdot 1 + (-3) \cdot 2 = 1 - 6 = -5 \quad \underline{\underline{\vec{n}_1 \cdot \vec{n}_2 = -5}}$$

$$\left| \vec{n}_1 \right| = \sqrt{1^2 + (-3)^2} = \sqrt{10} \quad \underline{\underline{\left| \vec{n}_1 \right| = \sqrt{10}}}$$

$$\left| \vec{n}_2 \right| = \sqrt{1^2 + 2^2} = \sqrt{5} \quad \underline{\underline{\left| \vec{n}_2 \right| = \sqrt{5}}}$$

$$\text{Dosadíme do vzorce } \cos \varphi = \frac{\left| \vec{n}_1 \cdot \vec{n}_2 \right|}{\left| \vec{n}_1 \right| \cdot \left| \vec{n}_2 \right|}$$

$$\cos \varphi = \frac{|-5|}{\sqrt{10} \cdot \sqrt{5}} = \frac{5}{5\sqrt{2}} = \frac{1}{\sqrt{2}} = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

$$\cos \varphi = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

$$\underline{\underline{\varphi = 45^\circ}}$$

ODCHYLKA PŘÍMEK: $\varphi = 45^\circ$

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

PŘÍKLAD 2

Určete odchylku φ přímek $p: x = 3 + 4t, y = 4 + 2t$

$$q: x = -1 - s, y = 2 + 2s.$$

ŘEŠENÍ:

Z parametrických vyjádření určíme směrové vektory přímek.

$$\vec{u}_1 = (4; 2) \quad \vec{u}_2 = (-1; 2)$$

$$\text{Dosadíme do vzorce } \cos \varphi = \frac{|u_1 \cdot v_1 + u_2 \cdot v_2|}{\sqrt{u_1^2 + u_2^2} \cdot \sqrt{v_1^2 + v_2^2}}$$

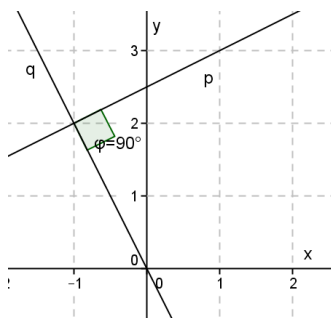
$$\cos \varphi = \frac{|4 \cdot (-1) + 2 \cdot 2|}{\sqrt{4^2 + 2^2} \cdot \sqrt{(-1)^2 + 2^2}}$$

$$\cos \varphi = \frac{|0|}{\sqrt{20} \cdot \sqrt{5}} = 0$$

$$\cos \varphi = 0$$

$$\underline{\varphi = 90^\circ} \quad \text{přímky jsou kolmé}$$

ODCHYLKA PŘÍMEK: $\underline{\varphi = 90^\circ}$

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

PŘÍKLAD 3

Určete odchylku φ přímek $p: 2x + y - 7 = 0$, $q: x - 2y + 4 = 0$.

ŘEŠENÍ:

Z obecných rovnic určíme normálové vektory přímek.

$$\vec{n}_1 = (2; 1) \quad \vec{n}_2 = (1; -2)$$

$$\text{Dosadíme do vzorce } \cos \varphi = \frac{|u_1 \cdot v_1 + u_2 \cdot v_2|}{\sqrt{u_1^2 + u_2^2} \cdot \sqrt{v_1^2 + v_2^2}}$$

$$\cos \varphi = \frac{|2 \cdot 1 + 1 \cdot (-2)|}{\sqrt{2^2 + 1^2} \cdot \sqrt{1^2 + (-2)^2}}$$

$$\cos \varphi = \frac{|0|}{\sqrt{5} \cdot \sqrt{5}} = 0$$

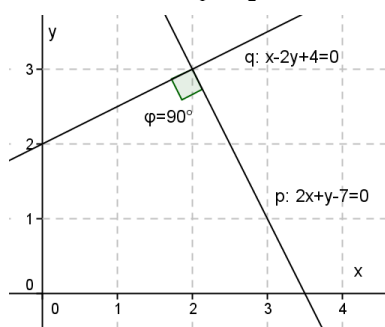
$$\cos \varphi = 0$$

$$\underline{\varphi = 90^\circ} \quad \text{přímky jsou kolmé}$$

ODCHYLKA PŘÍMEK: $\underline{\varphi = 90^\circ}$

POZNÁMKA: Skalární součin vektorů $\vec{n}_1 \cdot \vec{n}_2 = 0$ právě tehdy,

když vektory $\vec{n}_1$, $\vec{n}_2$ jsou navzájem kolmé ($\vec{n}_1 \perp \vec{n}_2$).

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01/0021“

PŘÍKLAD 4

Napište rovnici přímky p procházející bodem $A[-2;3]$, která je kolmá na přímkou $q: 3x - 2y + 6 = 0$.

ŘEŠENÍ:

Z obecné rovnice určíme normálový vektor přímky $q: \vec{n}_q = (3; -2)$.

Normálový vektor přímky q je kolmý na přímkou q a je rovnoběžný s přímkou p . Normálový vektor přímky q a směrový vektor přímky p jsou rovnoběžné (mohou být i shodné).

$$\vec{n}_q = \vec{u}_p \quad \vec{u}_p = (3; -2)$$

Určíme normálový vektor přímky p .

$$\vec{u}_p = (3; -2) \quad \underline{\vec{n}_p = (2; 3)}$$

Dosadíme do vzorce obecné rovnice $ax + by + c = 0$.

$$\vec{n}_p = (2; 3): \quad 2x + 3y + c = 0$$

$$A[-2; 3]: \quad 2 \cdot (-2) + 3 \cdot 3 + c = 0$$

$$-4 + 9 + c = 0$$

$$5 + c = 0$$

$$c = -5$$

$$\text{Obecná rovnice: } p: \underline{2x + 3y - 5 = 0}$$

OBECNÁ ROVNICE PŘÍMKY: $p: \underline{2x + 3y - 5 = 0}$

POZNÁMKA: Přímky p, q jsou navzájem kolmé právě tehdy, když jsou normálové vektory přímk p, q navzájem kolmé.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zvýšení matematických a odborných jazykových znalostí prostřednictvím ICT u žáků středních škol s technickým zaměřením

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.14/01.0021“

